

Barışı Savunmak, İnsanlığı Savunmaktır Savaşa Hayır...

Savaşlar yalnızca bombaların düştüğü cephelerde yaşanmaz. Kentlerin yıkımında, köprülerin çöküşünde, enerji ve su altyapılarının tahribinde, yok edilen ormanlarda, kirletilen doğal alanlarda, susturulan üniversitelerde ve gelecek kuşaklardan çalınan kamusal kaynaklarda da savaşın izleri vardır. Her savaş yalnızca insan yaşamını değil, toplumların bilimsel birikimini, üretim kapasitesini, kültürel mirasını ve ortak geleceğini de hedef alır.

Bugün "güvenlik", "caydırıcılık" ve "ulusal çıkar" söylemleri üzerinden şekillenen küresel düzen, insanlığın yararına olması gereken ortak bilimsel, teknik ve ekonomik birikimini giderek daha fazla savaş ekonomisinin hizmetine sunmaktadır. Daha gelişmiş silah sistemleri, artan askeri harcamalar ve genişleyen güvenlik stratejileri üzerine kurulu bu anlayış, dünyayı daha güvenli hale getirmek yerine, yeni çatışmaları ve yeni tehditleri besleyen süreklilik kazanmış bir savaş düzeni üretmektedir.

Oysa gerçek güvenlik ve ulusal çıkar, daha fazla silah üretmekten değil, toplumların insanca yaşayabileceği koşulları yaratmaktan geçer. Gerçek güvenlik demokratik hukuk düzeninde, bilimsel planlamada, güçlü kamusal hizmetlerde, depreme hazırlıklı kentler, sağlıklı çevrede ve halkların barış içinde yaşayabileceği bir dünyadadır.

Tüm bu nedenlerle savaşlara yalnızca askeri bir olgu olarak bakmak mümkün değildir. Savaşlar ekonomik, siyasal ve toplumsal sonuçlarıyla birlikte kentleri, altyapıları, üretim süreçlerini, doğal çevreyi, kamusal yaşamı ve daha pek çok şeyi de doğrudan etkilerler. Bu etkiler, kentleri planlayan, altyapıları tasarlayan, üretim sistemlerini kuran, doğal varlıkları koruyan mühendislerin, mimarların ve şehir plancılarının mesleki faaliyetlerine de doğrudan yansır. Dolayısıyla savaşın sonuçları karşısında barışı savunmak yalnızca evrensel ve insani bir sorumluluk değil, aynı zamanda meslek etiğinin ve kamu yararını gözetme ilkesinin de kaçınılmaz bir gereğidir.

Tam da bu nedenle barıştan yana olmak, yalnızca savaşa karşı çıkmak anlamına gelmez. Aynı zamanda kamu kaynaklarının hangi önceliklerle kullanılacağına, bilimin ve teknolojinin hangi amaçlara hizmet edeceğine ve toplumların geleceğinin hangi siyasal tercihler doğrultusunda şekilleneceğine dair de taraf olmak anlamına gelir.

NATO'ya Hayır...

Bu bakış açısıyla NATO, yalnızca devletlerin ortak savunmasını sağlayan bir askeri ittifak olarak değerlendirilemez. 1949 yılında "Soğuk Savaş!" koşullarında kurulan ittifak, değişen uluslararası dengelere bağlı olarak sosyalizmin

çevrelenmesinden bölgesel askeri müdahalelere, "terörle mücadele" söyleminden küresel güç rekabetine kadar farklı dönemlerde farklı misyonlar üstlenmiştir. Ancak değişmeyen temel gerçek şudur: NATO, uluslararası güvenlik mimarisini askeri güç ekseninde yeniden üretirken, aynı zamanda silahlanma yarışını hızlandıran, savaş sanayiinin büyümesini teşvik eden ve emperyalist müdahaleleri meşrulaştıran başlıca yapılardan biri olmayı sürdürmüştür. Bu nedenle NATO'nun politikaları yalnızca askeri güvenlik tartışmaları çerçevesinde değil, savaş ekonomisinin derinleşmesi, kamusal kaynakların askeri harcamalara yönlendirilmesi, demokratik hakların sınırlandırılması ve küresel barışın geleceği açısından da değerlendirilmelidir.

7-8 Temmuz 2026 tarihlerinde Ankara'da gerçekleştirilen NATO Zirvesi de bu tarihsel sürekliliğin günümüzdeki en somut örneklerinden biridir. Siyasal iktidar tarafından günlerce "Türkiye'nin uluslararası prestiji", "diplomatik başarısı" ve "oyun kurucu ülke" söylemleriyle kamuoyuna sunulan zirve, gerçekte NATO'nun yeni dönem stratejisinin şekillendirildiği, savunma harcamalarının artırılmasının kararlaştırıldığı ve küresel savaş ekonomisinin yeni önceliklerinin belirlendiği bir toplantı olmuştur. Ankara'nın günler öncesinden olağanüstü güvenlik önlemleriyle kuşatılması, protestoların engellenmesi, gözaltılar ve tutuklamalar ise savaş politikalarının yalnızca uluslararası ilişkileri değil, demokratik yaşamı da nasıl daralttığını bir kez daha göstermiştir.

Zirvede öne çıkan başlıklar dikkatle incelendiğinde asıl gündemin barış olmadığı açıkça görülmektedir. NATO üyesi ülkelerin -sözde- savunma harcamalarının daha da artırılması, askeri sanayi üretiminin hızlandırılması, ortak silah projelerinin geliştirilmesi, yapay zekâ ve ileri teknolojilerin askeri amaçlarla kullanılması, yeni lojistik altyapılar kurulması zirvenin temel kararları arasında yer almıştır.

Bu kararlar yalnızca güvenlik politikalarına ilişkin teknik düzenlemeler değildir. Aynı zamanda savaş sanayiinin geleceğinin planlandığı, milyarlarca dolarlık askeri yatırımlara siyasal meşruiyet kazandırılmaya çalışıldığı ve teknoloji şirketleri ile silah üreticilerinin yeni ortaklıklarının şekillendiği platformlara dönüşmüştür. Yapay zekâ, büyük veri, uydu teknolojileri, siber güvenlik ve otonom silah sistemleri gibi alanlarda alınan kararlar, savaşın yalnızca cephede değil laboratuvarlarda, veri merkezlerinde ve teknoloji şirketlerinin yönetim kurullarında da başlatıldığını göstermektedir.

Günümüzde en yüksek savunma harcamalarını gerçekleştiren ülkeler, uluslararası siyasetin en etkili aktörleri olmanın yanı sıra dünyanın en büyük silah üreticilerine de ev sahipliği yapmaktadır. Son yıllarda savunma harcamaları 1 trilyon doların üzerine çıkan Amerika Birleşik Devletleri, bu alanda açık ara ilk sırada yer almakta ve dünya askeri harcamalarının üçte birinden fazlasını tek başına gerçekleştirmektedir. Bu tablo karşısında, dünyanın en büyük 10 savunma sanayi şirketinin yarısından fazlasının ABD merkezli olması şaşırtıcı değildir. Milyarlarca dolarlık cirolara

sahip bu şirketleri yalnızca sanayi kuruluşları olarak değerlendirmek yetersiz kalır. Bu kuruluşlar aynı zamanda küresel siyasetin ve savunma politikalarının şekillenmesinde etkili aktörler olup, savaşların seyrini etkileyebilen önemli ekonomik güç merkezleri konumundadır.

Benzer biçimde Çin'in yükselen savunma sanayii, Rusya'nın artan askeri bütçesi ve Avrupa ülkelerinin son yıllarda hızlandırdığı silahlanma programları da küresel ölçekte yeni bir silahlanma yarışının yaşandığını göstermektedir. Güvenlik kaygıları üzerinden meşrulaştırılan bu süreç, aslında karşılıklı tehdit algılarını büyüten ve savaş sanayiini sürekli besleyen bir döngü yaratmaktadır. Her yeni silah sistemi yeni bir tehdidi, her yeni tehdit ise yeni silah yatırımlarını doğurmaktadır.

Ankara Zirvesi tam da bu döngünün yeni bir aşamasını temsil etmektedir.

Unutulmamalıdır ki, silahlanmaya ayrılan her kaynak eğitimden, sağlıktan, bilimsel araştırmalardan, sosyal politikalardan, afet hazırlıklarından ve çevrenin korunmasından kesilen paylardır. Dünyanın karşı karşıya bulunduğu yoksulluğun azaltılması, en temel hak olan gıdaya, suya ve ilaca erişim ve doğal afetler gibi yaşamsal sorunların çözümü için kullanılabilecek kaynaklar giderek daha fazla savaşlara aktarılmaktadır. Böylece dünyanın ve toplumların ortak geleceği yerine, savaş ekonomisinin sürekliliği güvence altına alınmaktadır.

Savaşların gerçek bilançosu ise ülkelerin ayırdığı devasa bütçelerde değil, yıkılan kentlerde, parçalanmış yaşam alanlarında, hayatını kaybeden ya da yerinden edilen milyonlarca insanda kendini göstermektedir.

Gazze'de bombalanan hastaneler, İran'da ve Ukrayna'da tahrip edilen altyapılar, Irak ve Suriye'de yıkılan kentler, yalnızca savaşın askeri sonuçlarını değil, öldürülen her bir insanla yok olan medeniyeti ve mühendislik, mimarlık ve şehircilik açısından da geri dönüşü son derece güç bir yıkımı ifade etmektedir. Yılların hatta yüzyılların emeği ile kurulanlar birkaç gün içinde enkaza dönüşmektedir.

Barışı Savunmak Sadece Hak Değil Aynı Zamanda Sorumluluktur...

Mühendislik, mimarlık ve şehir plancılığı disiplinleri, yaşamı geliştirmeyi ve toplumsal yararı gözeterek üretim süreçleri oluşturmayı amaçlar. Güvenli yapılar inşa etmek, kentleri bilimsel ilkeler doğrultusunda planlamak, doğal varlıkları korumak, enerji ve altyapıyı toplum yararına geliştirmek, kamusal kaynakların verimli kullanılmasını sağlamak bu mesleklerin temel sorumlulukları arasındadır.

TMMOB, kuruluşundan bu yana bilimin ve teknolojinin halkın hizmetinde kullanılmasını, kamu yararının her türlü özel ve siyasal çıkarından üstün tutulmasını ve tam bağımsız bir Türkiye idealini savunmuştur. Bu anlayış, yalnızca meslek alanlarına ilişkin evrensel ve teknik bir yaklaşımı değil, aynı zamanda ülkenin kaynaklarının

hangi öncelikler doğrultusunda kullanılacağına ilişkin toplumsal bir tercihi de ifade etmektedir. Bu nedenle silahlı savaşa ayrılan kaynakların eğitim, sağlık, bilim, güvenli kentler, afetlere hazırlık, çevrenin korunması ve toplumsal refah için kullanılmasını savunmak, TMMOB'nin tarihsel çizgisinin doğal bir sonucudur.

Dolayısıyla TMMOB açısından barışı savunmak yalnızca savaş karşıtı bir siyasal tutum almak anlamına gelmez; aynı zamanda meslek etiğini, emeği, bilimi, doğayı ve kamusal kaynakları savunmaktır.

Tam da bu nedenle NATO zirveleri, yalnızca uluslararası güvenlik politikalarının tartışıldığı diplomatik toplantılar olarak görülemez. Bu zirveler, kamu kaynaklarının hangi alanlara yönlendirileceğini, güvenlik politikalarının nasıl şekilleneceğini ve savaşın uluslararası ölçekte nasıl kurumsallaştırıldığını gösteren önemli siyasal süreçlerdir.

2004 yılında İstanbul'da, 2026 yılında Ankara'da gerçekleştirilen NATO zirveleri farklı uluslararası koşullarda toplanmış olsa da aynı stratejik yaklaşımın devamını temsil etmektedir. Her iki zirvede de askeri harcamaların artırılması, yeni müdahale alanlarının tanımlanması ve savaş sanayiine yeni olanaklar yaratılması temel gündem başlıkları arasında yer almıştır. Bununla birlikte, güvenlik politikaları gerekçe gösterilerek demokratik hak ve özgürlüklerin sınırlandırılması da bu sürecin dikkat çeken

sonuçlarından biri olmuştur. Buna karşılık TMMOB, her iki dönemde de barıştan, bağımsızlıktan, halkların kardeşliğinden ve kamu yararından yana tavrını kararlılıkla sürdürmüştür.

Ankara'da düzenlenen NATO zirvesini ele alan bu dosya, TMMOB'nin savaşa, emperyalizme ve militarizme karşı geliştirdiği tarihsel hafızayı hatırlatmak kadar geleceğe karşı bir sorumluluğu da yerine getirmeyi amaçlamaktadır.

Çünkü bugün karşı karşıya olduğumuz sorunlar, yalnızca güncel siyasal gelişmelerin değil, uzun yıllardır sürdürülen militarist politikaların da sonucudur. TMMOB, 2004'te olduğu gibi bugün de aynı noktadadır: İnsanlığın ihtiyaç duyduğu şey daha büyük ordular, daha gelişmiş silah sistemleri ve daha yüksek askeri bütçeler değildir. İhtiyaç duyulan; bilimin ve teknolojinin halkın hizmetinde olduğu, kaynakların savaşa değil yaşama ayrıldığı, halkların eşitlik, özgürlük ve barış içinde yaşayabildiği bir dünyadır.

Bu nedenle TMMOB, dün olduğu gibi bugün de "NATO'ya Hayır" demektedir. Çünkü barışı savunmak yalnızca bir hak değil, aynı zamanda topluma, mesleğe ve geleceğe karşı yerine getirilmesi gereken tarihsel bir sorumluluktur.

TMMOB Yayın Kurulu

"NATO'ya Hayır! Türkiye NATO'dan Çıksın, NATO Üsleri Kapatılsın!" eylemi, Ankara (27 Haziran 2026)